

WAREGEM

25 JAAR STAD
IN GALOP

JAN DECOCK
IN OPDRACHT VAN STAD WAREGEM

Lannoo

7 INLEIDING

17 STAD GEGROEID
UIT DE FUSIE
VAN 1977

115 DE RUIMTE
WORDT PRECIES
VERDEELD

29 DE STAD
WORDT
VOLWASSEN

141 DE EVOLUTIE
VAN WELZIJN EN
WELZIJNSZORG

49 DE LOKALE ECONOMIE
IS DE DRIJFKRACHT
VAN DE STAD

161 CULTUUR IS
TOTAALBELEVING
VOOR IEDEREEN

71 MOBILITEIT
EN VERKEER
IN EN ROND
DE STAD

211 WAREGEM
BLIJFT FIT

89 EEN GROENE,
DUURZAME
STAD

237 HET ONDERWIJS
IS EEN MAGNEET
VOOR DE REGIO

De Zuidboulevard is de poort naar het stadscentrum

De Zuidboulevard langs de Zuiderlaan is de poort naar het stadscentrum van Waregem met links op de achtergrond cultuurcentrum de Schakel en wat verderop rechts het stadhuis.

De woontorens Waterfront zijn opvallende blikvangers in de skyline van het stadscentrum

De twee woontorens van Waterfront bepalen samen met het voetbalstadion van SV Zulte Waregem en de vernieuwde Regenboogbrug over de vijvers van het Regenboogpark de skyline van het stadscentrum.

INLEIDING

*'Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, onze groet.
De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen als volgt:*

Artikel 1

*Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78
van de Grondwet.*

Artikel 2

*De gemeenten Genk, Mortsel, Seraing en Waregem
worden gemachtigd de titel van stad te voeren.*

Artikel 3

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2000.

Brussel, 25 maart 1999.

*Kondigen deze wet af en bevelen dat zij met 's lands zegel zal worden
bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekend gemaakt.*

Gegeven te Brussel, 23 juni 1999.'

Deze officiële tekst verscheen in het Belgisch Staatsblad van vrijdag 23 juni 1999, ondertekend door koning Albert II, minister van Binnenlandse Zaken Luc Van den Bossche, de voorzitters en griffiers van Kamer en Senaat. Als afronding van een jarenlange inspanning om de felbegeerde titel te mogen dragen mocht CD&V-burgemeester Guido Carron tevreden terugblikken op het uitstekende werk van alle administratieve diensten die de nodige informatie leverden voor de opmaak van het lijvige document 'Gemeente Waregem. Dossier Titel van stad'. Heemkundige kring De Gaverstreke zorgde voor een uitgebreid hoofdstuk over de geschiedenis van Waregem. Voor het wetsvoorstel dat vrijdag 30 oktober 1998 aan de Kamer was voorgelegd, kon burgemeester Carron rekenen op partijgenoten-volksvertegenwoordigers Stefaan Declerck, Daniël Vanpoucke en Jo Vandeurzen. Ook SP'ers volksvertegenwoordiger Patrick Van Gheluwe en minister van Buitenlandse Zaken Erik Derycke hadden hun beslissende inbreng. De toekenning van de stadstitel was de beloning voor de kwaliteitsvolle opbouw van een groot verzorgingsgebied binnen de Zuid-West-Vlaamse regio. Dat Waregem daarenboven het vredegerrecht van Oostrozebeke naar zich toe had kunnen trekken was zeker een belangrijk pluspunt.

Negen jaar eerder, dinsdag 7 maart 1989 om precies te zijn, diende CVP-volksvertegenwoordiger Manu Desutter in de Kamer op vraag van burgemeester Marcel Coucke (1920-1998) een gelijkaardig wetsvoorstel in dat tot grote ontgoocheling van het gemeentebestuur de stemming in de kamercommissie Binnenlandse Zaken niet passeerde. Desutter verklaarde in een toelichtende brief van 28 maart 1989 aan burgemeester Coucke de afwijzing als volgt:

'Hier bijgevoegd wetsvoorstel werd in de Commissie niet aanvaard. De stemming was nogal verward over de partijgrenzen heen, maar heel wat leden volgden minister Tobback in zijn genuanceerd negatief advies. Ik wil onderlijnen dat de heer Tobback ook in het verleden zich uitgesproken heeft tegen het toekennen van titels van stad. Wel kon het enigszins opvallen dat al wie in een stad woont de uitbreiding van de titel niet direct als positief ervaart. Wat er ook van weze, ik ben wel bereid om dit voorstel, niettegenstaande de negatieve stemming in de Commissie, toch ter goedkeuring voor te leggen in de openbare zitting. Het risico is echter dat wanneer het in de openbare zitting afgewezen wordt, het ook definitief begraven is. Een ander voorstel is dat elke gemeente afzonderlijk voorgesteld wordt, hieruit kunnen de leden van de Commissie dan een keuze maken aan welke gemeente zij al dan niet de titel van stad willen toekennen. Ik laat de beslissing aan U over'.

Misschien droeg het grote aantal gemeenten – het waren er 34 – dat stad wilde worden ertoe bij dat minister Tobback 'genuanceerd negatief' oordeelde. Hoe dan ook: Waregem bleef in de wachtkamer zitten wachten op een gunstiger momentum. Dat kwam negen jaar later, op vrijdag 30 oktober 1998.

Maar eer het zover was had burgemeester Carron nog een andere hindernis te nemen: de aanvraag van Waregem voor promotie van klasse 18 naar klasse 19. In ambtenaarstaal wil dat zeggen: klasseverheffing.¹ Bij Koninklijk Besluit van 7 januari 1997 werd dat geregeld. Het Nieuwsblad gaf vrijdag 14 maart 1997 daarover een verhelderende bijdrage:²

'Dit dossier sleepte al aan van bij het begin van de jaren tachtig. [...] Waregem leefde jaren onder zijn klasse en promoveert nu naar klasse 19, stelt de huidige secretaris Guido De Langhe. "Op termijn moet de grootste gemeente van West-Vlaanderen ook de titel van stad ambiëren." [...]

Waregem heeft een moderne look

Het Pand geeft aan Waregem een moderne look waardoor de stad in niets meer gelijkt op de boerengemeente uit de jaren 1950.

Waregem is met zijn 35.725 bewoners de grootste gemeente van West-Vlaanderen. Jarenlang bleven we in klasse 18 hangen terwijl andere gemeenten uit de regio zoals Deerlijk en Zwevegem een klasse hoger bekwamen dan ze eigenlijk op basis van hun aantal inwoners verdienen. [...]

Nu konden we het op enkele maanden doordrukken, uiteraard in samenspraak met Binnenlandse Zaken. Het kwam op 3 december voor in de gemeenteraad en op 6 januari tekende de koning het besluit.'

Die klasseverheffing effende het pad naar het goedgekeurde wetsvoorstel voor de titel van stad enkele jaren later, meteen de kroon op het werk van burgemeester Carron en de voltallige administratie. Na hem waren burgemeesters Yolande Dhondt en Kurt Vanryckeghem aan de beurt die, met de financiële middelen die voorhanden waren en voortbouwend op het geleverde werk van hun voorgangers, Waregem zo flink de sporen gaven dat de ooit bescheiden boerengemeente uit de jaren 1950 in niets meer te vergelijken valt met de 'stad in galop'³ tijdens de eerste decennia van de 21ste eeuw. Verdeeld over tien hoofdstukken brengt dit boek daarvan een overzicht vanaf de fusie in 1977 tot nu.

Een woord van dank aan burgemeester Kurt Vanryckeghem en schepen Pietro Iacopucci voor het geduldige leeswerk van de tekst en de opmerkingen, verbeteringen en raadgevingen die zij gaven bij het schrijven van dit boek.

JAN DECOCK

APRIL 2024

-
1. Gemeenten zijn ingedeeld in klassen op basis van het aantal inwoners, de financiële situatie en andere beslissende factoren zoals de omvang van het verzorgingsgebied van de gemeente. De klasse of categorie waartoe de gemeente behoort bepaalt onder andere het belastingtarief. Indien de aanvragende gemeente in een hogere klasse terecht komt, heeft het gevolgen voor zijn administratie en financiën.
 2. Rik Ghistelincx, 'Grootste West-Vlaamse gemeente wil stad worden' in Het Nieuwsblad, vrijdag 14 februari 1997.
 3. 'Stad in galop' is het motto van Waregem dat als onderdeel van de huisstijl op alle officiële correspondentie, borden en vlaggen prijkt.

*Waregem heeft twaalf ereburgers.
Zij zijn elk op hun gebied de uithangborden van de stad.*

BRIEK SCHOTTE (1919-2004)
'IJzeren Briek' was de flandrien der flandriens van het wielrennen, een hardrijder die twee keer wereldkampioen op de weg werd (Valkenburg 1948, Moorslede 1950) en twee keer de Ronde van Vlaanderen (1942, 1948) én Gent-Wevelgem (1950, 1955) won. In 1948 eindigde hij als tweede van de Ronde van Frankrijk, na Gino Bartali.

BARON JEAN CASIER (1908-2008)
Net geen 100 jaar werd deze man die voor eeuwig en altijd verbonden blijft met Waregem Koerse, waarvan hij vanaf 1966 tot op vrij hoge leeftijd hét gezicht was als voorzitter van de organiserende Waregem Koersvereniging.

ANDRÉ DEMEDTS (1906-1992)
André Demedts is vooral gekend als schrijver. Voor zijn omvangrijk oeuvre ontving hij de Driejaarlijkse Staatsprijs voor Letterkunde. Bekend is zijn trilogie *De Belgische republiek*. Daarnaast was hij leraar en van 1949 tot 1971 directeur van BRT-radio West-Vlaanderen. Afkomstig van Sint-Baafs-Vijve woonde hij lange tijd in Waregem.

KARDINAAL JAN SCHOTTE (1928-2005)
Kardinaal Jan Schotte was een van de naaste medewerkers van paus Johannes Paulus II en werd beschouwd als een van de kandidaten om hem op te volgen. Hij bekleedde verschillende hoge functies. Zijn titelkerk was de Belgische nationale kerk in Rome, Sint-Juliaan-der-Vlamingen. Daar ligt de kardinaal uit Beveren-Leie begraven.

BARON PIET VANTHEMSCHE (1955)
Veearts van opleiding was Piet Vanthemsche (Sint-Eloois-Vijve) voorzitter van de Belgische Boerenbond en ook ceo van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, nadien administrateur-generaal van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.

PROF. DR. MARC WAEKENS (1948-2021)
Marc Waelkens was archeoloog en professor aan de Universiteit Leuven. Hij was betrokken bij opgravingen in Griekenland, Syrië, Italië en Turkije. Vooral in dat laatste land, op de site van Sagalassos, leverde hij belangrijk werk waar hij vanaf 1990 als leider van een team archeologen nieuwe, innoverende onderzoekstechnieken toepaste die hem wereldfaam opleverden.

JOHAN VAN GELUWE (1929-2020)

Als architect doceerde Johan Van Geluwe vrijwel zijn leven lang aan het Gentse Instituut Sint-Lucas. Daarnaast maakte hij naam als internationaal mail-artartiest en ontwerper van installaties. Van Geluwe was de bedenker van fictieve kunstinstituten als The Museum of Museums. Hij ontving de laatste driejaarlijkse Belgische Staatsprijs voor Beeldende Kunsten.

ANN DEMEULEMEESTER (1959)

Modeontwerpster Ann Demeulemeester studeerde aan de Antwerpse Modeacademie, en is een generatiegenote van Dries Van Noten en Walter Van Beirendonck. Zij is een van de bekende 'Zes van Antwerpen'.

FRANCKY DURY (1957)

Voetbalcoach Francky Dury zal altijd herinnerd blijven als de trainer die na het faillissement van SV Waregem in 2001 de nieuwe voetbalclub SV Zulte Waregem in enkele jaren tijd naar eerste klasse loodste. Hij won twee keer de Beker van België en werd met zijn team in het seizoen 2012-2013 na Anderlecht vicekampioen in de Jupiler Pro League, wat hem de onderscheiding 'Coach van het Jaar' opleverde.

DICK NORMAN (1971)

Tennisser Dick Norman speelde van 1991 tot 2013 in het profcircuit. In het enkelspel haalde hij in 1995 de vierde ronde van het toernooi in Wimbledon na winst van onder andere Pat Cash en Stefan Edberg. In het dubbel tenniste hij met de Zuid-Afrikaan Wesley Moodie. Het duo behaalde verschillende mooie resultaten.

ERIK DERYCKE (1949)

Advocaat Erik Derycke is tot nog toe de enige minister die Waregem ooit heeft gehad. Als overtuigd socialist werkte hij zich vanuit het OCMW en de gemeenteraad naar de top van zijn partij. In de regeringen Dehaene I (1992-1995) en Dehaene II (1995-1999) was hij minister van Buitenlandse Zaken. Na zijn politieke carrière werd hij aangesteld als rechter bij het Grondwettelijk Hof.

MICHÈLE GEORGE (1974)

Amazone Michèle George is een absolute topper van de paralympische paardensport. Zij won vijf gouden medailles en een zilveren medaille tijdens de Paralympische Zomerspelen van 2012, 2016 en 2020. Zij heeft ook enkele wereldtitels achter haar naam staan en was zowel in 2014 als 2022 paralympiër van het jaar. Haar specialiteit: paradressuur.

lotto

STAD GEGROEID UIT DE FUSIE VAN 1977

Door een klacht bij de bestendige deputatie en de Raad van State liep de fusie drie maanden vertraging op. Burgemeester Marcel Coucke en de schepenen konden pas op 1 april het nieuwgevormde Waregem uit de startblokken krijgen. Zij waakten over de identiteit van elke gemeente en centraliseerden alleen de administratie in het nieuwe gemeentehuis in Het Pand.

Dorpskern Desselgem

Desselgem was aanvankelijk evenmin overtuigd van een fusie met Waregem, maar draaide op de duur wel bij.

Het centrum van Waregem voor de fusie

Het Waregemse centrum van voor de fusie en de bouw van Het Pand, met centraal de dekenale kerk Sint-Amandus en Sint-Blasius.

Dorpskern Sint-Eloois-Vijve

Sint-Eloois-Vijve was de kleinste van de drie fusiegemeenten, maar wel de meest weerspannige om zich bij Waregem te voegen.

Burgemeester Marcel Coucke (1920-1998)

Marcel Coucke was de laatste burgemeester van Waregem van voor de fusie en de eerste burgemeester van het 'nieuwe' Waregem na de fusie.

De realisatie van de fusie was geen *walk in the park*

De huidige stad Waregem met deelgemeenten Sint-Eloois-Vijve, Desselgem en Beveren-Leie is een van de moeizaam afgedwongen resultaten van de grote fusieoperatie in 1976, waarbij het totaal aantal Belgische gemeenten werd teruggebracht van 2359 tot 595. Het moest vlug gaan. 'Nog voor de gemeenteraadsverkiezingen van zondag 10 oktober 1976 moet alles afgehandeld,' dat was de marsorder van Tindemans II (1974-1977). Voor de regering was schaalvergroting van lokale gemeenschappen de enige mogelijkheid om meer financiële middelen te genereren voor toekomstige investeringen en zo de leefbaarheid van de gemeenten te verzekeren.

Toch dachten veel besturen dat het niet zo'n vaart zou lopen. Zij dachten verkeerd omdat zij minister van Binnenlandse Zaken Joseph Michel (PSC, 1925-2016), ook burgemeester van Virton, fout inschatten. 'Uitstellen' stond niet in zijn woordenboek. Hij was vastbesloten het moeilijkste project van de regering uit te voeren. Eind december 1975 keurden Kamer en Senaat zijn wetsontwerp goed. Daarna kregen de gemeenten nauwelijks tien maanden de tijd om akkoord te gaan. Deden ze dat niet, dan zou Brussel zelf de nieuwe gemeentegrenzen vastleggen. Het was de stok achter de deur die minister Michel klaar hield.

Voor de praktische uitwerking, zoals de afbakening van de nieuwe gemeentegrenzen en wie bij wie zou horen, richtte Michel een commissie Binnenlandse Zaken op waarin diverse burgemeesters zetelden, onder andere Waregems burgemeester en volksvertegenwoordiger Marcel Coucke (1920-1998). Dat was een geweldig voordeel, omdat hij als eerste op de hoogte bleef hoe het Waregem zou vergaan. Zo kon hij in geval van problemen zijn netwerk van nationale en

Eind december 1975 keurden Kamer en Senaat zijn wetsontwerp goed. Daarna kregen de gemeenten nauwelijks tien maanden de tijd om akkoord te gaan. Deden ze dat niet, dan zou Brussel zelf de nieuwe gemeentegrenzen vastleggen.

West-Vlaamse politici aanspreken die eveneens deel uitmaakten van de commissie.

De gemeenten Sint-Eloois-Vijve, Desselgem en Beveren-Leie steigerden. Hun burgemeesters, schepencolleges en gemeenteraden gingen niet akkoord met de fusie en adviseerden negatief aan de bestendige deputatie en aan Binnenlandse Zaken. Als motivatie wezen zij op niet-bestaande historische banden met Waregem, wat een degelijke toekomstige samenwerking in de weg zou staan:

‘Wetenschappelijk kan worden bewezen dat het in dit geval om een samenvoeging gaat van onderscheidene gemeenschappen welke, noch in de geschiedenis, noch op heden nauwe contacten hebben gelegd, relaties hebben onderhouden of dit in de nabije toekomst wensen te doen.’¹

Zij voelden zich Klein Duimpje dat dreigde opgeslokt door een niet zo vriendelijke Grote Reus, waarbij zij zichzelf herleid zagen tot een voetnoot in de lokale geschiedenis.

De felste tegenstand kwam van Julien André Dejaeghere (1924-1993), sinds 1959 burgemeester van Sint-Eloois-Vijve, die dankzij een intens en goed uitgebouwd dienstbetoon kon terugvallen op een grote achterban. Hij was faliekant tegen. *Zijn* gemeente moest autonoom blijven en zou zich met geen enkele buur verenigen. Het verlies van zijn tricolore sjerp, het gedwongen afgeven van de Vijfse autonomie en – het ergste van al – de ondergeschikte politieke rol die hij vanaf 1 januari 1977 zou spelen in het door hem verafschuwde ‘grote’ Waregem zinden hem absoluut niet. Hij was gewoon van zelf de kapitein op het schip te zijn, niet de matroos. In West-Vlaanderen vond hij enkele gelijkgestemde burgemeesters die evenmin hun machtspositie wilden opgeven. Samen richtten zij het provinciaal comité tegen de fusie op, met Dejaeghere als strijdvaardige woordvoerder die zijn collega’s meekreeg naar verschillende protestbetogingen.

De grote manifestatie van zaterdag 18 oktober 1975 in Drongen was exemplarisch en vooral goed getimed: enkele weken voor de stemming in Kamer en Senaat van het wetsvoorstel-Michel dat de minister maandag 6 oktober 1975 had ingediend. Dejaeghere liet folders verspreiden waarbij hij de Vijfse inwoners en vooral zijn grote achterban opriep mee op te stappen. De tekst die ze in de bus kregen loog er niet om. Een fragment:

‘Bewezen we niet hand in hand een modelgemeente te kunnen uitbouwen? Zegt men niet: in Vijve is ’t goed te leven? Waar leeft het bestuur zo dicht bij het volk? Wenst U als een nummer behandeld te worden in de administratieve doolhof van een grote gemeente? Is U bereid voor een niemendal in de reke te gaan staan? Gaan we lijdzaam toezien hoe politieke machtsgroepen

**Julien André Dejaeghere
(1924-1993)**

Julien André Dejaeghere was de laatste burgemeester van Sint-Eloois-Vijve en bleef zich hardnekkig verzetten tegen de fusie met Waregem.

likkebaardend de fusies tegemoet zien in het vooruitzicht de macht in handen te krijgen voor eeuwig en twee dagen? Kan men zomaar zonder volksraadpleging de volkswil aan banden leggen?’²

Na Drongen trok Dejaeghere zaterdag 22 november 1975 met een delegatie naar het auditorium Paul-Emile Janson van de Vrije Universiteit Brussel om zijn afkeuring kenbaar te maken, enkele uren voordat de Kamer zou stemmen over het wetsvoorstel. Zijn ultieme poging leverde niets op. De Kamer keurde het fusievoorstel goed waarna de Senaat een maand later, dinsdag 23 december 1975, eveneens zijn fiat gaf. Overal in het land doofden de protesten uit. De regering Tindemans II haalde zijn slag thuis.

De commissie Binnenlandse Zaken was nu aan zet en wilde de fusies zo vlug mogelijk realiseren. Zij besliste dat Beveren-Leie, Desselgem, Sint-Eloois-Vijve en Waregem samen het nieuwe Groot-Waregem zou worden. Zonder dat iemand het toen besepte was daarmee de eerste stap naar de huidige stad Waregem gezet.

Achttien jaar na de fusie schreven vijf auteurs samen een evaluatierapport dat op 1 december 1995 verscheen. Daarin komen zij nog eens terug op het harde Vijfse protest, zonder daarom expliciet te verwijzen naar de ex-burgemeester van de deelgemeente:

‘Het verzet tegen de fusie werd zoveel mogelijk aangewakkerd. De fusie werd aan de inwoners als een groot onheil voorgesteld, met het verlies van de zelfstandigheid zou men tot tweederangsburgers herleid worden. Derhalve werd door de gemeentebestuurders alles in het werk gesteld om, zo niet de fusie te verhinderen, dan toch maar zoveel mogelijk te vertragen.’³

De CVP wint de belangrijkste verkiezing na de Tweede Wereldoorlog

Eens het Koninklijk Besluit over de feitelijke fusie gepubliceerd, kregen alle politieke partijen nauwelijks een half jaar de tijd om zich grondig voor te bereiden op de belangrijkste gemeenteraadsverkiezingen na de Tweede Wereldoorlog. Die stonden zondag 10 oktober 1976 op de agenda. De lijsten moesten een tijd voordien worden ingediend. In Waregem kon elke partij of elk kartel maximaal 29 kandidaten voorstellen aan de kiezer.

Voor de Waregemse CVP die met uittredend burgemeester Marcel Coucke de kopman leverde, was de opdracht duidelijk: een zo breed mogelijke lijst aanbieden met evenredige vertegenwoordiging van de vier gemeenten zodat het vermoeden van de tegenstanders niet werd bevestigd dat Waregem alle macht naar zich zou toehalen. Dat dilemma loste de CVP op door van Beveren-Leie en Desselgem de CVP-uittredende burgemeesters en raadsleden vooraan op de lijst te plaatsen. Uit Sint-Eloois-Vijve waar de CVP in de oppositie zat, kregen de verkozen raadsleden voorrang.

Julien André Dejaeghere kwam op met de lijst Eendracht, een kartel van zijn eigen Vijfse partij met de Waregemse oppositiepartijen PVV en Volksunie. De derde grote en laatste partij die naar de verkiezingen trok was de BSP, met onder andere senator Armand Derore, Freddy François, Gilbert Derycke en Georges Fourneau, die konden rekenen op een trouw kiezerspubliek.